

Brüsszel, 2022. október 18.
(OR. en)

13236/22

Intézményközi referenciaszámok:
2021/0424(COD)
2021/0425(COD)

ENER 491
ENV 973
CLIMA 486
IND 388
RECH 525
COMPET 766
ECOFIN 969
CODEC 1433

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	Irányelv a megújuló gázok és a földgáz, valamint a hidrogén belső piacára vonatkozó közös szabályokról és Rendelet a megújuló gázok, a földgázok és a hidrogén belső piacairól (átdolgozás) – Irányadó vita

A TTE Tanács (Energia) 2022. október 25-i ülésének előkészítéseként mellékelten továbbítjuk a delegációknak a megújuló gázok és a földgáz, valamint a hidrogén belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló irányelvre és a megújuló gázok, a földgázok és a hidrogén belső piacairól szóló rendeletre (átdolgozás) vonatkozó vitaanyagot.

Vitaanyag a gáz- és a hidrogénpiacról szóló rendeletről és irányelvről

A Bizottság 2021. december 15-én a gázpiacok dekarbonizációjára, a hidrogén alkalmazásának előmozdítására és a metánkibocsátás csökkentésére irányuló új uniós keret részeként javaslatot nyújtott be a megújuló gázok és a földgáz, valamint a hidrogén belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló irányelvre, illetve a megújuló gázok, a földgázok és a hidrogén belső piacairól szóló rendeletre (gázcsomag) vonatkozóan.

A francia elnökség alatt a javaslatokat a hatásvizsgálattal együtt ismertették, ezután a tagállamok megtartották az első véleménycserét. A cseh elnökség 2022 júliusában tárgyalásokat kezdett a javaslatokról az energetikai munkacsoportban. Az említett megbeszélések első eredményei alapján az elnökség 2022. szeptember 9-én benyújtotta mind a rendelet, mind az irányelv első módosított változatát annak érdekében, hogy az energetikai munkacsoport a következő hetekben további részletes megbeszéléseket folytathasson.

Az eddig elért eredmények alapján, valamint a további munka irányának meghatározása érdekében az elnökség az alábbiakban három olyan megvitatandó témát javasol, amelyek mindegyikével kapcsolatban a miniszterek több lehetőséget is mérlegelhetnek:

1. A hidrogénpiacok fejlesztésére vonatkozó határidő, különös tekintettel a hidrogénhálózat-üzemeltetők vertikális szétválasztására

A Bizottság javaslata a hidrogénre vonatkozóan rugalmasabb szabályozási keretet irányoz elő a piac felfutási szakaszában, de 2031. január 1-jére már olyan részletesebb szabályokat kell alkalmazni, amelyek megkönnyítik a piaci integrációt és a határokon átnyúló kereskedelmet. Egyes tagállamok úgy vélték, hogy a szóban forgó szabályozásra való átállás 2030-ban megállapított határideje nem biztosít elegendő rugalmasságot és időt ahhoz, hogy a hidrogénpiac kellően fejlődhessen és kiforrottá váljon. Ha viszont az átállási időszak lejártára vonatkozóan nem állapítanak meg uniós szinten harmonizált időpontot, az azzal a veszéllyel jár, hogy a határokon átnyúló, eltérő szabályozási rendszerek akadályozhatják a hatékony belső piac kialakulását.

A hidrogénhálózat-üzemeltetők vertikális szétválasztására vonatkozóan javasolt szabályok (*az irányelv 62. cikke*) révén elérhetővé válik a tulajdonjogi szétválasztási modell. A javaslat szerint a független rendszerüzemeltetői modell azon hidrogénhálózatok számára válik elérhetővé, amelyek a gázcsomag hatálybalépésekor vertikálisan integrált vállalkozásokhoz tartoztak. Vitatottabb elem a független szállításirendszer-üzemeltetőkre vonatkozó szétválasztási modell 2031-re történő lejárta, ugyanis néhány tagállam aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy ez akadályozhatja a hidrogénhálózatok fejlesztését és ezáltal a piacokét, mivel a független szállításirendszer-üzemeltetőkre vonatkozó szétválasztási modellt alkalmazó gázpiaci szállításirendszer-üzemeltetők így nem lennének arra ösztönözve, hogy beruházzanak infrastruktúrájuk átalakításába.

A hidrogénpiacokra vonatkozó, 2030 végéig terjedően javasolt átállási időszak a gázcsomag több cikkében is szerepel. A javasolt rendelet értelmében 2031. január 1-jétől a tagállamok közötti rendszerösszekötési pontokon nem számítanának fel díjakat a hidrogénhálózatokhoz való hozzáférésért (*a rendelet 6. cikke*), amit az érintett hidrogénhálózat-üzemeltetők körében a határokon átnyúló infrastruktúra finanszírozására szolgáló ellentételezési mechanizmus létrehozásával kellene felváltani (*az irányelv 53. cikke*). A javasolt irányelv értelmében a tagállamok 2030 végére biztosítják a harmadik felek hidrogénhálózatokhoz való szabályozott hozzáféréseinek megvalósítását (*az irányelv 31. cikke*), a hidrogénhálózat-üzemeltetők pedig a meglévő hidrogénhálózatokra és a földrajzilag körülhatárolt hálózatokra vonatkozó eltérésekben részesülhetnek (*az irányelv 47. és 48. cikke*).

A fentiekre tekintettel felkérjük a minisztereket, hogy mérlegeljék a következő lehetőségeket:

- a) *Az új szabályozásra való átállás 2031. évi időpontjával kapcsolatban felülvizsgálati mechanizmus uniós szintű végrehajtása, amelynek keretében a Bizottság előre meghatározott kritériumok (pl. a piac működése, a verseny, az eltérő szabályok által a határokon átnyúló kereskedelemre gyakorolt hatások) alapján [2028]-ban felülvizsgálná a piaci feltételeket, és adott esetben határozatot fogadna el az átállás uniós szintű elhalasztásáról.*
- b) *A hidrogénpiac kialakításával kapcsolatos elemekre vonatkozó átállási időszak [X]-ig (év) történő elhalasztása.*
- c) *A független szállításirendszer-üzemeltetőkre vonatkozó szétválasztási modell megtartása 2030 után a független szállításirendszer-üzemeltetőkre vonatkozó szétválasztási modellt alkalmazó, meglévő gázpiaci szállításirendszer-üzemeltetők esetében.*

2. A megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokra vonatkozó díjkezelvények a földgázrendszerben, valamint határokon átnyúló díjak a hidrogénhálózatokban

I. Határokon átnyúló díjak a külön hidrogénhálózatokban

A Bizottság azt javasolta, hogy 2031. január 1-jétől a jövőbeli hidrogénpiacon ne legyenek határokon átnyúló díjak (*a rendelet 6. cikke*). A villamosenergia-piacokhoz hasonlóan ez egyenlő versenyfeltételeket teremtené a hidrogéntermelés számára, és elkerülné a díjak úgynevezett „halmozódását”, ami fontos a végső felhasználók költségei növekedésének megelőzése szempontjából. A nulla mértékű, határokon átnyúló díjak rendszerének és a megfelelő költségmegosztási mechanizmusoknak a végrehajtása a hidrogén-infrastruktúra kiépítésének korai szakaszában megvalósíthatóbb lehet, mint egy kiforrott piacon, ahol jelentős infrastrukturális beruházásokat hajtottak végre. Határokon átnyúló díjak hiányában a (határokon átnyúló) hidrogén-infrastruktúra fejlesztése érdekében a javaslat pénzügyi ellentételezési mechanizmus alkalmazását irányozza elő a hidrogénhálózat-üzemeltetők között (*az irányelv 53. cikke*). Egyes tagállamok a jelenlegi díjszabási mechanizmus megtartását részesítik előnyben a hidrogén tekintetében is, mások viszont elhalasztanák a hidrogénhálózatokra vonatkozó, nulla mértékű, határokon átnyúló díjak bevezetését.

A fentiek alapján felkérjük a minisztereket, hogy mérlegeljék a következő lehetőségeket:

- a) *A 2031. évvel kapcsolatban felülvizsgálati mechanizmus uniós szintű végrehajtása, amelynek keretében a Bizottság előre meghatározott kritériumok (pl. a piac működése, a verseny, az eltérő szabályok által a határokon átnyúló kereskedelemre gyakorolt hatások) alapján [2028]-ban felülvizsgálná a piaci feltételeket, és adott esetben határozatot fogadna el a hidrogénhálózatokra vonatkozó, nulla mértékű, határokon átnyúló díjak bevezetésére vonatkozó kötelezettség elhalasztásáról.*
- b) *A hidrogénhálózatokra vonatkozó, nulla mértékű, határokon átnyúló díjak bevezetésére vonatkozó kötelezettség [X]-ig (év) történő elhalasztása.*
- c) *A nulla mértékű, határokon átnyúló díjak bevezetésére vonatkozó kötelezettség 2031. január 1-jétől történő felváltása a nemzeti szabályozó hatóságoknak a határokon átnyúló díjakról szóló együttes határozatával, egyet nem értés esetén pedig az ACER-nek kell végleges határozatot hoznia.*

II. A megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokra vonatkozó díjkedvezmények a földgázrendszerben

A bizottsági javaslat különböző díjkedvezményeket tartalmaz, amelyek fő célja a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok elterjedésének és határokon átnyúló kereskedelmének ösztönzése (*a rendelet 16. cikke*¹). Egyes tagállamok azzal érveltek, hogy a megújuló gázokat előnyben kell részesíteni. Mások aggodalmukat fejezték ki amiatt, hogy a díjkedvezmények nem jelentenek megfelelő eszközt a gázok elterjedésének növelésére, valamint hogy a szabályozott gázpiaci szállítási rendszer-üzemeltetők bevételkiesést szenvednek el, ami maga után vonhatja a fosszilis gáz árának potenciális emelkedését a végső fogyasztók számára.

A fentiekre tekintettel felkérjük a minisztereket, hogy mérlegeljék a következő lehetőségeket:

- a) *A megújuló és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokra vonatkozó kedvezmények megkülönböztetése, azaz eltérő mértékű kedvezmények alkalmazása a megújuló és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokra.*
- b) *A díjkedvezmények valamennyi rendszerösszekötési ponton – beleértve a harmadik országok felől való betáplálási pontokat és a harmadik országok felé való kiadási pontokat is – történő alkalmazásának mellőzése, ugyanakkor a tagállamoknak kedvezményeket kell alkalmazniuk a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokat előállító létesítmények betáplálási pontjain, valamint a tárolólétesítmények betáplálási és kiadási pontjain.*
- c) *A megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokra vonatkozó kötelező kedvezmények alkalmazásának mellőzése, azaz a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok szállításáért teljes díjat kell fizetni.*

¹ A rendelet 16. cikke szerint 75%-os díjkedvezményt kell alkalmazni a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokat előállító létesítmények betáplálási pontjain, és 75%-os kedvezményt a szállítási díjakból a földgázrendszerben található gáztárolók betáplálási és kiadási pontjain. A földgázrendszerben lévő megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokra valamennyi rendszerösszekötési ponton 100%-os díjkedvezményt kell alkalmazni.

3. Betáplálás

A rendelet arra kötelezi a szállításirendszer-üzemeltetőket, hogy 2025. október 1-jétől fogadják el a hidrogén legfeljebb 5%-os arányú betáplálását az uniós tagállamok közötti rendszerösszekötési pontokon (*a rendelet 20. cikke*). Amennyiben a betáplálási gyakorlatok közötti eltérések miatt korlátozni kell a határokon átnyúló áramlásokat, alkalmazni kell a gázminőség határokon átnyúló koordinációjára vonatkozó eljárást (*a rendelet 19. cikke*). Egyes tagállamok nem kívánnak hidrogént betáplálni a hazai földgázhálózataikba, inkább a tiszta hidrogén szállítását és használatát részesítenék előnyben. Mások – a magas költségek elkerülése és az esetleges kockázatok korlátozása érdekében – a végrehajtás időpontjának elhalasztását és a maximális betáplálási szint csökkentését részesítenék előnyben.

Ezért felkérjük a minisztereket, hogy mérlegeljék a következő lehetőségeket:

- a) *A rendszerösszekötési pontokon alkalmazható maximális betáplálási szint [X] %-ra történő módosítása.*
- b) *A rendszerösszekötési pontokon alkalmazható maximális betáplálási szint bevezetésének elhalasztása [X] október 1-jéig.*
- c) *A harmonizált maximális betáplálási szint meghatározásának mellőzése, vagyis a szomszédos tagállamoknak és szállításirendszer-üzemeltetőknek kétoldalú alapon kellene megállapodniuk a rendszerösszekötési pontokon alkalmazható maximális betáplálási szintekről.*